

Pedagogisk bemanning i barnehager

TOLKNINGSUTTALELSE | 12.12.2011

Det skal være minimum en pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og en pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer.

Denne pedagognormen gjelder for ordinære barnehager, og ikke for familiebarnehager og åpne barnehager.

Gjelder

- Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager - § 1 Norm for pedagogisk bemanning
- Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager - § 3 Midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet og kravet om norskferdigheter

Hva sier regelverket?

Normen for pedagogisk bemanning i barnehager er fastsatt i forskrift om pedagogisk bemanning § 1. Det skal være minimum en pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og en pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer. I barnehager der barna har kortere oppholdstid per dag, kan barnetallet økes noe per pedagogisk leder.

Hvorfor har vi en pedagognormen?

Formålet med hovedregelen om pedagognorm er å sikre at det finnes tilstrekkelig personale med

pedagogisk kompetanse til å ivareta barns behov for omsorg, lek og læring, sosial tilhørighet og utviklingsstøtte, jf. loven § 2, og barns rett til medvirkning, jf. loven § 3.

Regelen skal bidra til å sikre et godt og nært samarbeid mellom foreldre og personale til barns beste, jf. loven §§ 1, 2 og 4. Pedagogisk leder har plikt til å legge individuelle hensyn til grunn for det pedagogiske opplegget, slik det er presisert i barnehageloven § 2, gjelder alle barn. Småbarnsforeldre forventer barnehagetilbud av god kvalitet, og barnehagens personale har plikt til å utforme barnehagetilbudet i når forståelse og samarbeid med barnas hjem.

Ansvaret til pedagogisk leder

Pedagogisk leder har et helhetlig ansvar for planlegging og vurdering, daglig omsorg for det enkelte barnet, for utviklingen av det sosiale miljøet og læringsmiljøet i barnegruppen og for samarbeidet med barnas foreldre. Pedagogisk leder har også veiledningsansvar for det øvrige personalet samt medansvar for utvikling av barnehagen som pedagogisk virksomhet og barnehagens samarbeid med andre tjenester, jf. forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver punkt 1.7 og kapittel 4. Pedagogisk leders oppgaver er derfor ikke kun knyttet til å ivareta ansvaret for barna som faktisk oppholder seg i barnehagen samtidig.

Antall barn per pedagogisk leder

Det skal være minimum en pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og en pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år. Antallet barn kan variere, men gir eier et maksimalt antall barn hver enkelt pedagogisk leder kan ha ansvar for.

Kravet om "en" pedagogisk leder er konstant og representerer en bestemt størrelse. Antall pedagogiske ledere er ikke gitt som en variabel størrelse. Pedagognormen åpner altså ikke for å beregne en prosentandel av en pedagogstilling per barn. Dersom en barnehage har 19 barn over tre år eller 10 barn under tre år på hel tid, er det et krav om to pedagogiske ledere i full stilling for at forskriftens bestemmelse skal være oppfylt.

Normen er ikke en norm for gruppestørrelse, men normen skal være oppfylt for barnehagen totalt. Ved utregning av bemanningskravet i denne forskriften er forholdet slik at ett barn under tre år tilsvarer to barn over 3 år.

Begrepet "pedagogisk leder" i forhold til bemanningskravet i denne forskriften stiller kun krav til pedagogisk utdanning og er ikke et krav om at de pedagogiske lederne fungerer i en bestemt stillingskategori. .

Barnehageeiers styringsrett

Det ligger innenfor barnehageeiers styringsrett å bestemme hvordan barnehagens personalressurser organiseres. Det presiseres imidlertid at en pedagogisk leder ikke kan benyttes av flere avdelinger dersom disse ikke er geografisk samlokalisert.

Personalets kompetanse er den viktigste kvalitetsfaktoren i barnehagene, og pedagognormen må først og fremst betraktes som en sikringsbestemmelse knyttet til barns behov for og rett til gode utviklings- og aktivitetmuligheter. Både formålsbetraktninger og ordlyden støtter departementets tolkning av bestemmelsen.

Dispensasjon fra pedagognormen

Barnehageeier kan unntaksvis søke kommunen om midlertidig dispensasjon fra normen om pedagogisk bemanning. Dispensasjonsbestemmelsen skal kun brukes unntaksvis, men behov for dispensasjon fra pedagognormen kan noen ganger oppstå. Små kommuner er særlig sårbare for svingninger i etterspørselen etter barnehageplasser, og det kan fra tid til annen oppstå situasjoner der noen barn i lokalsamfunnet mangler barnehageplass. I slike tilfeller må ikke regelverket være til hinder for at barnehager og kommuner kan utøve skjønn i konkrete situasjoner.

Barnehageeiers ansvar

Barnehageeier har en plikt til å drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageloven § 7 første ledd. Dette betyr at eier må påse at utdanningskravene i barnehageloven §§ 17 og 18 og pedagognormen følges. Kommunen har ansvar for å føre tilsyn med at loven og forskriften oppfylles.

Vedlegg

- [Kunnskapsdepartementets til Private barnehagers landsforbund om pedagognormen](#)
- [Unntak fra kravet om pedagogisk bemanning ved redusert oppholdstid](#)